

תקנון המנהגים והלכות התפילה בקהילת 'זית רענן' תובב"א

עקרונות

- כל האמור בתקנון כפוף להלכות שבין אדם לחברו.
- כל האמור בתקנון תקף לכל המניינים המתקיימים בבית הכנסת ומטעמו.
- כל האמור בתקנון מכוון לנשים ולגברים כאחד, בהתאם לנסיבות.
- התקנון מחייב מבחינה הלכתית את כל מתפללי בית הכנסת מדין 'תקנות הקהל' ומדין פסיקת רב הקהילה.
- התקנון הנוכחי תקף לשנה, עד חודש שבט ה'תשע"ב. בתום השנה ייעשו בו שינויים על פי הצורך והחלטת הרב והוועד, והוא יהפוך לתקנון קבוע.
- האמונים על מימוש התקנון הם גבאי בית הכנסת. שינויים בתקנון זה ייעשו על דעת הרב והוועד.
- בית הכנסת פתוח לכלל ישראל. אנו מקבלים בסבר פנים יפות כל אחת ואחד שרוצים להצטרף לעבודת ה' יחד עמנו.
- בית הכנסת נגיש לבעלי מוגבלויות. הוועד יהיה אחראי לעניין הנגישות על פי הצורך.
- אין מקומות קבועים בבית הכנסת על הכיסאות הקיימים.
- דברי תורה, שיעורים, הודעות ופרסומים של בית הכנסת יהיו ככל הניתן בשפה העברית.
- אין להכניס אלכוהול למתחם בית הכנסת, לא בקידושים ולא בכל פעילות קהילתית אחרת.
- אין להכניס עגלות לבית הכנסת בזמן התפילה.
- אין להכניס משחקים וצעצועים לבית הכנסת.
- אין לעלות על הבימה ולארוץ הקודש, שלא למטרת תפילה או קריאה בתורה בלבד, כולל ילדים.

סדרי התפילה בימות השנה

- בית הכנסת נושא אופי ציוני. נאמרים בו תפילה לשלום המדינה ו'מי שבירך' לכוחות הביטחון, ובחגי הגאולה מתקיימות בו תפילות חגיגיות.
- נוסח התפילה של החזן בכל התפילות הוא נוסח אשכנז או אשכנז-ספרד, כמנהג החזן.
- סדרי התפילה יתקיימו לפי נוסח סידורי 'רינת ישראל' ולפי החוברת השנתית של היכל שלמה מטעם הרבנות הראשית לישראל, אלא אם כן הכריע הרב אחרת.
- אין להוסיף קטעים לתפילה ללא אישור מפורש מהרב.
- בשחרית שליח הציבור מתחיל את התפילה ממשנת רבי ישמעאל. אחרי כן אומרים קדיש אם יש מניין.
- בקריאת שמע ובתפילת העמידה יש להמתין לרב. בתפילת העמידה יש להמתין גם לתשעה מתפללים מלבד החזן.
- החזן מסיים "גאל ישראל" בקול ולא בלחש.
- בתחילת חזרת הש"ץ אומר החזן בקול "ה' שפתי תפתח" ובסיומה אומר בקול "יהיו לרצון אמרי פי".
- קדושה ותחנון (ו יג מידות) נאמרים כנוסח החזן.

- ברכת מודים נאמרת בקול ולא בלחש.
- אין אומרים תחנון בימים המפורטים בסידורים ובמנחה שלפניהם, ובכלל זה פסח שני, יום העצמאות ויום ירושלים.
- אין אומרים "למנצח מזמור לדוד" בראש חודש, חול המועד, אסרו חג, ט"ו בשבט, תשעה באב, חנוכה, שני ימי פורים (גדול וקטן), יום העצמאות, יום ירושלים, ערב יום טוב וערב יום הכיפורים.
- 'אל מלא רחמים' אפשר לומר לאחר קריאת התורה בימים שני וחמישי ובמנחה של שבת בתיאום עם הרב או הגבאים.
- בימים שקוראים בהם בתורה אומרים 'ברכו' בסוף התפילה רק אם החזן מתפלל בנוסח ספרד.
- לאחר תפילת שחרית ייאמר דבר הלכה קצר.
- אין אומרים קדיש לאחר דבר תורה.

החזן

- את החזן שולחים הגבאים בלבד, ועליו להישמע להוראותיהם ולהוראות הרב.
- על החזן להיות מקובל על הציבור. אם מתעוררת מחלוקת בנוגע לחזן, יש לפנות לרב או לגבאים.
- על החזן להיות שומר מצוות, ועליו להתכוון בתפילתו.
- על החזן להיות לבוש בצורה מכובדת ובמכנסיים ארוכים. החזן יכול לנעול סנדלים.
- על החזן להתעטף בטלית בכל התפילות, ובכלל זה תפילת מעריב.
- על החזן לבטא את מילות התפילה בצורה המובנת לציבור ובקול רם.
- על החזן להקפיד שלא לחזור על מילים בחזרת הש"ץ, בקדושה, בקדיש ובברכת השכיבו, גם במחיר של פגיעה בניגון.
- כהן יכול לעלות כשליח ציבור, ויכול לישא כפיו ככל כהן, במקומו.
- אין חזקה לשום בעל תפילה בשום תפילה מתפילות השנה. הוא הדין לגבי קריאת התורה, קריאת המגילה, תקיעה בשופר ושאר מנהגי התפילה.
- אב"ל אינו עובר כלל לפני התיבה בשבת וביו"ט. בשאר הימים שאומרים בהם הלל הוא אינו ניגש לשחרית (גם לא עד ההלל), אך יכול לגשת למעריב ולמנחה. ואולם ביום העצמאות וביום ירושלים לא ייגש למעריב.
- בכל התפילות שאב"ל יכול לעבור בהן לפני התיבה, הוא קודם למי שאינו אב"ל.
- מי שיש לו חיוב בגלל יארציט קודם לכל אב"ל אחר.
- חבר קהילה בתוך שלושים קודם למי שאינו חבר, אף אם יש לו חיוב בגלל יארציט.
- אב"ל המוותר על הקדימות המגיעה לו כדי שלא לפגוע באבל אחר מקיים מצווה מדאורייתא החשובה יותר מלהיות ש"ץ ומעלה את הנפטר מעלה גדולה.

קריאת התורה

- פתיחת הפרוכת היא משמאל לימין.
- לאחר הוצאת ספר התורה יש לסגור את ארון הקודש לפני אמירת 'שמע ישראל' או 'גדלו'.

- על הציבור להיות בשקט בקריאת התורה, כבכל התפילה, ולוודא שילדים אינם מתרוצצים לבדם. בשעת הצורך תופסק קריאת התורה עד שיושג שקט. הכול מתבקשים לשמור על השקט ולכבד את בית ה'.
- על העולים לתורה להיות לבושים בצורה מכובדת ובמכנסיים ארוכים ולעלות בלי ילדיהם הקטנים בידיהם.
- העולים לתורה בשבתות ובמועדים יהיו חברי הקהילה בסבב קבוע, עם קדימות לחברים מלאים. חבר המבקש לתת עלייה לאורח יודיע על כך מראש לגבאים. אורחים חדשים בשכונה יקבלו עליה, וכן אורחים מזדמנים, ככל שיתאפשר.
- בשבת שיש בה כמה שמחות, ניתנת קדימות לחברים מלאים בחלוקת העליות לתורה. אם כל בעלי השמחות הם חברים מלאים, או שכולם אינם חברים מלאים – כל המקדים לפנות לגבאים זוכה.
- העולים לתורה יהיו שומרי מצוות, חוץ ממקרים הכרחיים בהתייעצות עם הרב.
- על הקורא בתורה להיות עטוף בטלית. העולים לתורה, המגביה והגולל אינם חייבים להתעטף בטלית.
- על הקורא בתורה להתכונן היטב לקריאה ולקרוא באופן מובן, בקול רם ובקצב סביר (לא מהיר ולא אטי).
- אם מתעורר חשד לטעות בספר התורה הרב מכריע מה הדין.
- לאחר כל עלייה לתורה בשבת או מועד יברך הגבאי את העולה, ואם ירצה העולה יאמר 'מי שבירך' נוסף למשפחה וכדומה. ראוי לכל עולה לתרום לבית הכנסת, אך אין זה נדר או חובה.
- לאחר העלייה השישית יברך הגבאי את החולים, וכל המעוניין להתפלל לרפואת חולה יאמר את שם החולה בשקט במקומו.
- נשים המעוניינות לברך ברכת הגומל, וכן גברים המעוניינים לברך ולא עלו לתורה, יברכו לפני הגבהת ספר התורה.
- בשבת בר מצווה ובת מצווה יברך האב 'ברוך שפטרני' ללא שם ומלכות.
- יש להימנע מזריקת ממתקים מעזרת הנשים חוץ מסוכריות רכות. יש להימנע מפגיעה במתפללים.
- עשרת הדיברות נקראים בפרשות 'יתרו' ו'ואתחנן' בטעם תחתון, ובחג השבועות בטעם עליון.
- פרשיות התוכחה נקראות בצורה ברורה ומעט זריזה (אך לא מהירה) ובקול הנשמע בכל בית הכנסת.
- הרב עולה לתורה בפרשיות התוכחה.
- הקהל עומד על רגליו מתחילת הקריאה של שירת היס, עשרת הדברות ופרשת זכור, וכן בפסוק האחרון של כל אחד מחומשי התורה.
- עליית כהן בפרשת דברים תסתיים בפסוק שלפני 'איכה'
- הקורא בתורה ינגן את הטעמים במקומות המיוחדים כנהוג (שירת היס וכו')

סדרי התפילה בשבת

- במניין קבלת שבת המוקדם יש להתפלל מנחה לפני פלג המנחה.

- אם אבל מגיע לבית הכנסת בערב שבת, הגבאי מכריז מיד לאחר מנחה 'צאו לקראת אבל' ומזמין אותו להיכנס, ומנחמים אותו בשם הקהילה.
- יש לשיר את המזמורים של קבלת שבת במנגינה הידועה לציבור.
- בימי החורף הרב דורש בין קבלת שבת למעריב, ובימי הקיץ לפני מוסף.
- אומרים 'כגוונא' או 'במה מדליקין', כנוסח החזן.
- הציבור אומר 'ושמרו', החזן ינהג כמנהגו.
- לפני 'אלוקינו ואלוקי אבותינו' הש"ץ חוזר על 'מגן אבות בדברו'.
- לאחר מעריב הגבאי מודיע הודעות ושרים 'יגדל אלוקים חי'.
- בתפילת שחרית על החזן להתפלל בקצב סביר – לא מהיר מדי ולא אטי מדי.
- בשבת ומועד אומרי הקדיש עומדים ליד הבימה בשעת הקדיש ואומרים את הקדיש בקצב אחיד. באמירת 'יהא שלמא' יש להמתין לאומרי הקדיש בנוסח עדות המזרח.
- שרים את 'שיר הכבוד' בין שחרית לקריאת התורה, ואומרים האבלים קדיש אחריו.
- החזן הניגש לתפילת מוסף אומר את התפילה לשלום המדינה, 'מי שבירך' לכוחות הביטחון ו'מי שברך' לשבויים ונעדרים, על פי הנוסח שקבעה הרבנות הראשית לישראל ללא שינויים.
- בשעת התפילה לשלום המדינה הציבור עומד על רגליו (חוץ ממחזיקי ספרי התורה).
- אין אומרים 'אב הרחמים' בשבתות חגיגיות, ובכלל זה כל שבת שמברכין בה את החודש, אף אם היא חלה בספירת העומר ובשלושת השבועות. אם יש בבית הכנסת חתן, מוהל או סנדק אין אומרים 'אב הרחמים', אך אומרים אם יש בר מצווה או בת מצווה. במקרה של ספק הרב יכריע.
- מגביה ספר התורה יושב אתו עד ללקיחתו בידי הש"ץ בתפילת 'יהללו'.
- בשבת שמברכין בה את החודש הש"ץ עומד עם הספר מתפילת 'מי שעשה נסים' ועד לאחר ברכת החודש. עומדים עם ספר התורה גם בהזכרת נשמות במועדים. בכל המקרים האלה, אם יש בחוץ כמה ספרי תורה – עומדים רק עם הספר האחרון שקראו בו, והשאר יושבים.
- אין להעביר את הספר לילד מתחת גיל בר מצווה.
- בהכרזת ראש חודש שלושה אנשים מקיפים את הבימה, כמעמד בית דין.
- תתקיימה תפילות לילדים בני גילים שונים בסמוך לבית הכנסת בליווי מבוגר אחראי.
- בימי הקיץ הרב דורש לפני תפילת מוסף.
- לאחר תפילת מוסף יתקיים לימוד להורים וילדים בבית הכנסת.
- אם יש קידוש, הרב מקדש ברחבת בית הכנסת לאחר הלימוד להורים וילדים.
- אין לקיים קידושים פרטיים מיד לאחר התפילה או במהלכה בבית הכנסת או בחדריו הצדדיים, אלא רק קידושים קהילתיים שכולם מוזמנים אליהם.
- לאחר תפילת מנחה מתקיימת סעודה שלישית ובה שיעור מפי הרב.

סדרי התפילה במועדים

- לפני כל חג יפרסם הרב הלכות ומנהגים לחג. שאר המנהגים יהיו לפי החוברת השנתית של היכל שלמה מטעם הרבנות הראשית לישראל כמנהג אשכנז.
- הרב ידרוש בחגים בתפילת מעריב וביום החג. בשבת תשובה ובשבת הגדול ידרוש הרב בצהרי היום.
- בראש חודש יש לחלוף את התפילין לפני תפילת מוסף, אך רצוי שלא להתעכב בקיפולן.

- בראש חודש אומרים 'שיר של יום' וגם 'ברכי נפשי'. אין אומרים קדיש בין 'שיר של יום' ל'ברכי נפשי', אלא רק לאחר 'ברכי נפשי'.
- בימים שמתפללים בהם מוסף, 'שיר של יום' נאמר לאחר 'קדיש תתקבל' של תפילת שחרית.
- בימי חג ומועד אומרים 'שיר של יום' כרגיל לפי ימות השבוע.
- בחול המועד אומרים 'והוא רחום' במעריב.
- בחול המועד או יו"ט החלים בשבת אין אומרים 'ידיד נפשי'. בקבלת שבת מתחילים מ'מזמור לדוד' ושרים כמה בתים מ'מלכה דודי' כמנהג נוסח ספרד, גם אם החזן מתפלל בנוסח אשכנז.
- במועדים שיש בהם הזכרת נשמות לא יצא הקהל אלא לאחר תפילת 'זכור' לנספים בשואה ולחללי צה"ל.
- מראש חודש אלול עד הושענא רבה אומרים 'לדוד ה' אורי וישעי' בשחרית ובמעריב ולא במנחה.
- בימי הסליחות יתקיימו מנייני סליחות בימות השבוע בשעה 22:00, ובמוצאי שבת בחצות. כמו כן יתקיימו מנייני סליחות בבוקר לפני תפילת שחרית.
- הסליחות ייאמרו בנוסח פולין.
- בעשרת ימי תשובה החזן אומר 'שיר המעלות' לאחר 'שתבח'.
- אבינו מלכנו קודם לתחנון ולי"ג מידות, גם אם החזן מתפלל בנוסח ספרד.
- בראש השנה סדר התקיעות הוא כמנהג אשכנז. אין תוקעים בתפילה בלחש אלא רק בחזרת הש"ץ, ומשלימים 30 קולות לפני 'אין כאלוקינו' ו-10 קולות לפני 'עלינו לשבח'.
- התוקע עומד סמוך לבימה.
- הפיוט 'לאל עורך דין' נאמר ביום א' של ראש השנה בשחרית, ביום ב' של ראש השנה במוסף, וביום הכיפורים בשחרית.
- החזן במוסף של ימים נוראים מתחיל מ'הנני העני ממעשי'.
- ביום כיפור תתקיים אמירת 'שיר הייחוד' למעוניינים, לאחר ערבית.
- ביום הכיפורים אומרים את סדר העבודה לפי נוסח החזן.
- במוצאי יום הכיפורים (ובתשעה באב) אומרים קידוש לבנה, ורק אחר כך מבדילים ושוברים את הצום בבית הכנסת.
- אין סדר קבוע לנענועי הלולב בסוכות. החזן והציבור ינהגו כמנהגם.
- ההושענות נאמרות לאחר ההלל.
- בשמחת תורה יימכרו עליות וכיבודים, אך חתן בראשית לא יימכר, אלא ייבחר על ידי ועד בית הכנסת, הרב והגבאים בישיבה מיוחדת.
- תפילת הגשם ותפילת הטל נאמרות לפני חזרת הש"ץ. נוהגים להתיז כמה טיפות מים על החזן בבחינת 'סימנא מילתא היא', אך אסור לשפוך מים בשום אופן.
- בימי החנוכה ידליק הרב או אדם אחר נרות חנוכה בבית הכנסת אחרי מנחה ולפני שחרית.
- בימי החנוכה מוסיפים את 'מזמור שיר תנוכת הבית' לאחר 'שיר של יום' ללא קדיש בין המזמורים.
- בשבת זכור מסדרים את בית הכנסת בצורה הפוכה, ועולה דרשן מיוחד כנהוג.
- פרשת 'זכור' נקראת בהגייה הרגילה, ובתיקון לפסוק 'תמחה את זכר עמלק' בהגייה אשכנזית. ובשאר הנוסחים במידת האפשר.

- מיד לאחר תפילת מוסף מתקיימת קריאה נוספת של פרשת 'זכור'.
- לא תתקיים עוד קריאת מגילה מטעם בית הכנסת במקביל לקריאה המרכזית.
- בדיקת חמץ בבית הכנסת תתבצע על ידי הגבאים אור ל"ד בניסן.
- הרב ירכז את מכירת החמץ של בני הקהילה. כל המעוניין יפנה אל הרב בדואר האלקטרוני או במישרון (SMS) החל בראש חודש ניסן ועד יום י"ד בבוקר.
- אומרים הלל שלם בליל פסח.
- ספירת העומר נאמרת בקול מפי הרב.
- בחג השבועות אומרים 'אקדמות' כנהוג.
- ביום הקדיש הכללי, ביום השואה וביום הזיכרון אומרים אזכרת נשמות כנוסח החוברת השנתית של היכל שלמה מטעם הרבנות הראשית לישראל.
- ביום העצמאות וביום ירושלים מתקיימות תפילות חג לפי הנוסח שחיברה הרבנות הראשית לישראל, המופיע בסידור 'רינת ישראל'. בבוקר אומרים הלל שלם בברכה.
- בימי צום הכוהנים נושאים כפיהם בתפילת מנחה אם היא מתקיימת לאחר פלג המנחה.
- בתשעה באב אומרים קינות בתפילת מעריב ושחרית כנהוג, בשילוב דברי הסבר מפי הרב ומתפללים נוספים.
- פרק ג במגילת איכה ייקרא בניגון המיוחד לו במידה שבעל הקורא יודע את הניגון.
- בתשעה באב אין מניחים תפילין בשחרית אלא במנחה.

מקומן של הנשים בבית הכנסת

- הנשים מהוות חלק אינטגרלי מן התפילה וסדריה.
- כאשר נאמר קדיש בעזרת הגברים, נשים יכולות במקביל לומר קדיש בעזרת הנשים.
- נשים מוזמנות ליטול לולב בברכה בעזרת הנשים.
- בשמחת תורה לא ירקדו נשים עם ספרי תורה בבית הכנסת כפי שהוכרע באסיפת החברים.
- בליל שבועות יתקיימו שיעורים מיוחדים לנשים בתחילת הלילה, בנוסף לכלל השיעורים הפתוחים לגברים ולנשים.
- לא תתקיים בבית הכנסת קריאת מגילה לנשים מפי נשים.

לימוד תורה

- ועד בית הכנסת והרב יפעלו להרבות תורה ולימודה בקהילה בימי החול ובשבתות.
- הרב יעביר בכל שבוע שיעורים בנושאי אמונה, הלכה וגמרא, לפי הצורך והעניין. כן יינתנו שיעורים מפי אנשים ונשים נוספים.
- אחת לחודש הרב יקיים עונג שבת לבני ובנות הנוער של הקהילה בביתו.
- שיעורי הקהילה יתקיימו בבית הכנסת.
- לא יתקיימו כמה שיעורים באותו הזמן חוץ ממקרים חריגים ובתיאום מראש.
- הרב יהיה זמין לשאלות של בני ובנות הקהילה בנושאי הלכה, אמונה, זוגיות, חינוך ועוד בדואר האלקטרוני, בטלפון הנייד ובביתו.

שמחות

- כל נער ונערה המגיעים לגיל מצוות מוזמנים להיפגש עם הרב לשיחה תורנית לקראת האירוע החשוב. למעוניינים מוצעת תכנית בר מצווה או בת מצווה בהנחיה אישית של הרב כחודש לפני האירוע.
- בני מצווה ובנות מצווה מוזמנים לומר בשבת בבוקר דבר תורה לקהילה לאחר 'עלינו לשבח'.
- הרב יעניק את מתנת בית הכנסת לבני המצווה ולבנות המצווה.
- הרב יחתן את בני הקהילה שירצו בכך, בתיאום מראש.
- בניין בית הכנסת משמש גם לקיום אירועים ושמחות. המעוניינים לקיים בו אירוע יפנו לרכז השמחות של הקהילה.
- כאשר כמה אנשים מעוניינים לקיים אירוע בבית הכנסת באותו היום, ניתנת קדימות לחברים מלאים עד חודשיים מיום האירוע. אם כל הפונים הם חברים מלאים, או שכולם אינם חברים מלאים – כל הקודם זוכה.
- על בעלי השמחה לקרוא את תקנון הכשרות של בית הכנסת ולקיים את האמור בו. כל המאכלים המוגשים בבית הכנסת יהיו כשרים בהשגחת הרבנות הראשית לישראל או באישורה.
- בשמחות המתקיימות בבית הכנסת יש לשמור על אווירה המתאימה למקום – במוזיקה, בריקודים, בלבוש וכדומה. אין להשמיע מנגינות רוק, פופ וכדומה בבית השם.
- הרב יגיע לדרוש אם בעלי השמחה ירצו בכך.